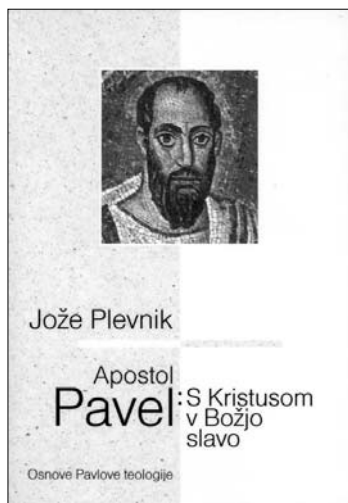

Jože Plevnik
Apostol Pavel: S
Kristusom v Božjo
slavo

Osnove Pavlove
teologije.

Župnijski urad Ljubljana
 – Dravljje, 2004, 140 str.

Pri župnijskem uradu v Dravljah je izšla knjiga *Apostol Pavel*, kanadskega bibličista slovenskega rodu, jezuita prof. Jožeta Plevnika. Ker imamo na Slovenskem še vedno zelo malo strokovne literature o pismih in teologiji apostola Pavla, bodo knjigo z veseljem sprejeli ne samo duhovniki, teologi, študentje in kateheti, temveč tudi širša javnost, ki jo zanima Sveto pismo ter v njem išče odgovore na vprašanja o človeku in o njegovi prihodnosti. Gre za preprost, pregleden in sistematično prikaz temeljnih vidikov Pavlovega oznanjevanja,

ki je zakoreninjeno v njegovem srečanju s Kristusom pri Damasku.

Kaj je osnova Pavlovega sporočila? Kaj je njegov evangelij? Kaj je temelj, na katerem gradi (prim. 1 Kor 3,10-11)? Pater Plevnik poskuša na ta vprašanja odgovoriti z zvestim navajanjem Pavlovih besed, predvsem iz Pisma Korinčanom, Tesaloničanom in Rimljanom. Pavlov evangelij je Kristus, ki je bil izročen in je umrl, da nas je osvobodil greha in nas opravičil, in ki je vstal, da nam je poročstvo življenja in veselja pri Bogu. To se bo v polnosti dovršilo ob drugem Kristusovem prihodu. Kljub temu, da izkušnja pri Damasku tako močno odmeva iz Pavlovega oznanjevanja, pa zajema tudi izročila Cerkve, kar jasno pove, ko predaja temeljno izročilo prve skupnosti. Gre predvsem za oznanilo o Gospodovi večerji (1 Kor 11,23-26) in njegovem vstajenju (1 Kor 15,3-11). Za Pavla obstaja samo en evangelij (prim. Gal 1,6-9), ki mu je bil razodet pred Damaskom, in to resnico je bil pripravljen braniti ne samo pred Judi in pogani, temveč tudi pred drugimi krščanskimi oznanjevalci, ki so pogosto kolebali med različnimi judovskimi ali poganskimi vplivi.

Plevnik je predstavitev Pavlovega oznanjevanja razdelil na sedem enot. V prvi predstavi Pavlovo mladost in različne kulturne tokove v Tarzu

in Jeruzalemu, ki so vplivali na njegovo izobrazbo. Vendar se končno nič ne more primerjati s srečanjem s Kristusom, ki ga je doživel pred Damaskom. Pavel je tukaj doumel, da je opravičenje nezasluženi sad Božje milosti, da ga lahko človek zgolj sprejema po veri. Tudi v drugem delu, kjer predstavi Pavlovo oznanjevanje Kristusove smrti, se Plevnik vrača na Pavlovo izkustvo ob spreobrnjenju. Plevnik se pridružuje vrsti katoliških in protestantskih teologov, ki zagovarjajo tezo, da je cilj Pavlove teologije oznaniti in razložiti tistega, ki ga je srečal pred Damaskom. Njegovo prvo spoznanje Kristusa pri Damasku mu je dalo luč, v kateri je odslej razumeval Sveto pismo in vse drugo (prim. 2 Kor 3,14). Vse, kar je podeboval iz judovstva ali iz grškega sveta ali iz cerkvenega izročila ali iz poznejše misijonske prakse, je razumel v luči spoznanja, ki ga je prejel pred Damaskom. Pavel je v tem izrednem in popolnoma nepričakovnem doživetju prejel svoj apostolski poklic in svoj evangelij. To ga po eni strani postavlja med druge apostole (1 Kor 9,1), ki jih je Jezus izbral, in ga hkrati od tega kroga razlikuje, ker ga Jezus ni poklical z njimi vred.

Pavel ni pisal sistematične teologije, temveč pisma, ki so odgovarjala na konkretna vprašanja posameznih cerkvenih skupnosti. V njegovih spi-

sih zato ne srečamo do konca izpeljanih teoloških načel, temveč bolj skice, ki v posameznih življenjskih situacijah zarisujejo podobo evangelija, ki ga oznanja. Plevnik večkrat poudarja, da se Pavel v pismih ne predstavlja kot nekdo, ki bi posedoval nek dovršen teološki sistem, iz katerega bi lahko svojim sogovornikom posredoval vnaprej izdelane rešitve, temveč bolj kot teolog v nastajanju. V svojih pismih je razvijal posamezne vidike evangelija, ki so bili pomembni za skupnost, ki ji je pisal. Celoto oznanila je treba šele izluščiti, česar se avtor loti tako, da osvetli tri Kristusove odrešitvske dejanja, ki tvorijo temelj Pavlovega oznanjevanja: Kristusova smrt, vstajenje in ponovni prihod. Tem temam se posveti v preostalih petih poglavjih svoje knjige, pri čemer se opira predvsem na Prvo pismo Korinčanom in Prvo pismo Tesaloničanom. Zelo nazorno prikaže avtor Pavlovo oznanjevanje križa v Pismu Korinčanom, kjer se mora Pavel soočiti z neke vrste gnostičnimi predstavami o vstajenju in božjem bivanju v svetu, ki izvotljuje resnico o križu. Oznanilo o križanem Mesiju, ki je za pogane norost, za Jude pohujšanje, "tistim pa, ki so poklicani, Judom in Grkom, je Mesija, Božja moč in Božja modrost" (1 Kor 1,24), ostaja in mora ostati paradoks nad paradoksi. Beseda križa na

koncu nujno razkrije, kako človek ne more srečati Boga s človeško modrostjo. Bogu se lahko bliža le v poslušnosti vere. Ta način spoznavanja Boga, ki je poznan že od Abrahama, očeta verujočih (prim. Rim 4,11-18), predstavi Pavel kot edini vreden človeka in Boga. Tukaj avtor opazi močne paralele med teologijo križa in naukom o opravičenju.

Pavel je vse do zrelih let rasel v vzdušju judovske apokaliptične eshatologije. V Prvem pismu Tesaloničanom, ki ga štejemo za najstarejši krščanski spis, smo soočeni z naporom prve krščanske skupnosti, da bi razumela novost Pavlovega oznanila o prihodnosti. Proučevanje pavlinske eshatologije je Plevnikovo posebno zanimanje vse od njegovega doktorskega študija pri nemškem biblicistu Schnackenburgu v Würzburgu leta 1971 naprej, zato je tej temi v knjigi posvečeno tudi največ prostora. Leta 1997 je v Kanadi izšla njegova zadnja velik študija na to temo *Paul and the Parousia: an exegetical and theological investigation*, ki jo slovenskemu bralcu na kratek in dovolj poljuben način predstavi v zadnjih dveh poglavjih. Pavel želi v nasprotju z judovskim pojmovanjem eshatologije, ki je videla v smrti predvsem izključitev iz skupnost živih in neke vrste materialistični prestop v nek drug svet mrtvih, poudariti

celovitost življenja in smrti (prim. 1 Tes 4,13-18). Verniki bodo vstopili v neko sfero preoblikovanja, v kateri se bo človek uglasil v deleženje življenja vstalega Kristusa in s tem izkusil združenje z Gospodom. Pavel gradi upanje v večno življenje s Kristusom na podlagi Kristusove smrti in vstajenja: kar se je zgodilo Kristusu, se bo zgodilo tudi vernikom, ki so v Kristusu umrli, kajti v Kristusu je viden Božji odrešitjski namen za vse.

Na koncu knjižica preide Plevnik v razmišljanje, pravzaprav meditacijo o upanju, ki ga imamo v Kristusu. Življenje vernikov mora biti neprekinjeno pričakovanje Božjega Sina (1 Tes 1,10). Upanje se hrani z deli ljubezni in naporom vere. Temeljno poslanstvo kristjana je živeti upanje – ohranjati hrepenenje po novem nebu in novi zemlji in s tem uresničevati Kristusovo slavo na lastnem telesu. S Plevnikovo razlago bomo lažje razumeli ta trajni poziv Pavlovega oznanila.

Maksimilijan Matjaž